

Til Innlandet fylkeskommune

29.08.24

LO i Vestoppland er Landsorganisasjonens lokalorganisasjon for Gjøvik, Gran, Land, Toten og Valdres. Vi består av over seksti fagforeninger med 12.000 yrkesaktive medlemmer. Vi representerer fagorganiserte i en stor del av gamle Oppland, og flere av Innlandets videregående skoler ligger i vårt organisasjonsområde.

Vår vurdering er at bakgrunnen for hele saken er tvangssammenslåingen av Oppland og Hedmark. Dersom vi hadde vært egne fylker, så ville ikke sentraliseringsiveren vært likt sterk. Hvert fylke for seg hadde ønsket å beholde linjetilbud innad i eget fylke, og vi tror ikke skolene spesielt i vårt område hadde vært like utsatt som nå. Hele regionreformen er en sentraliseringsreform, som ikke kommer våre ungdommer til gode.

LO i Vestoppland er bekymret for at denne saken kommer på dette tidspunktet. Det legges frem påstander om at det er NÅ det må gjøres noe med skolestrukturen, men vi mener det er klokt å vente. Årsaken til det, er at det er flere endringer på gang. Både i Norge og i Innlandet, som gjør at vi kan risikere å gjøre store endringer som kan være uheldige for framtida.

Av store endringer i samfunnet, har vi en ny opplæringslov som vi enda ikke vet de praktiske konsekvensene av. Fullføringsreformen vil føre til at elever med ungdomsrett kan ha lengre skoleløp enn før, på grunn av at muligheten til omvalg er styrket. For elever med voksenrett, så er også deres rettigheter styrket, noe som fører til at vi kommer til å ha flere voksne som har krav på å få fullført sin utdanning. I tillegg så er verden i en urolig situasjon flere steder, som gjør at vi i alle fall ikke vil ta imot færre asylsøkere og flyktninger i tiden som kommer. Disse har fylkeskommunen et ansvar for.

Av lokale og regionale endringer vi står fremfor, er det vedtatt et forsvarsforlik, som vil øke aktiviteten flere steder i Innlandet. Mer lokalt for vårt område, er den økte aktiviteten på spesielt Nammo, som kommer til å trenge mange flere arbeidere i årene framover. Hvis tendensene fortsetter slik som nå, vil det føre til stort rekrutteringsbehov for arbeidslivet i hele regionen vår. Både offentlig virksomhet og privat næringsliv vil ha behov for flere fagarbeidere i tiden som kommer. Det ventes tilflytting, og nye fagarbeidere burde utdannes ved alle våre videregående skoler.

Summen av disse endringene gjør at vi vurderer at denne omfattende saken om endring av skolestruktur, kommer på helt feil tidspunkt. Tallgrunnlaget som det vises til, er ifølge flere høringsinnspill, lagt fram på feil grunnlag. Ved økt innflytting, flere flyktninger, flere elever i skolen i form av omvalg og voksne med rett til å fullføre, så mener vi at strukturendringene etter at vi har sett konsekvensene av dette.

I alle alternativene, uansett om man ser på fylkesadministrasjonens alternativer, eller alternativene som ble vedtatt i fylkesutvalget og lagt ved høringen, så vil dette føre til en sentralisering av det videregående opplæringstilbudet i fylket. Vi er bekymret på vegne av ungdommene som i mange tilfeller må flytte på hybel så tidlig som i 15/16-års alderen. I tillegg til utfordringene dette kan medføre, så er det et økonomisk aspekt som bekymrer oss.

Med dagens usikre og dyre leiemarked, vil det ikke være alle som har råd til å flytte på hybel. Er det planlagt en massiv utbygging av elevhjem/internater, som elever vil ha anledning til å leie under markedspris? Det bør i så fall ligge klart som et kriterie uansett hvilket alternativ som velges.

En sentralisering av det videregående opplæringstilbudet, vil også få konsekvenser for lokalsamfunnene der skolen ligger i dag, og arbeidslivet i området rundt. Næringslivet, og offentlig sektor, i distriktet er i mange tilfeller avhengig av at den lokale ungdommen utdanner seg innenfor deres sektor. Mange lokale bedrifter og virksomheter rekrutterer rett fra skolene, og bidrar på den måten til å beholde befolkningen i distriktet. Dersom flere unge reiser bort for å ta utdanningen sin, frykter vi at dette vil føre til en nedadgående spiral i befolkningsnedgangen i kommunene/regionene som blir berørt av nedleggelsen. Dette vil igjen gjøre det mindre attraktivt for unge å etablere seg i mindre sentrale strøk av fylket, som bare vil forsterke seg i årene som kommer.

Privat næringsliv og offentlig sektor fungerer i et gjensidig avhengighetsforhold. Færre arbeidsplasser i privat sektor, vil føre til svekket kommuneøkonomi, fordi det genererer mindre skatteinntekter for kommunene. Tilgang på færre fagarbeidere vil svekke alle sektorer.

LO i Vestoppland mener at det er viktig at unge får mulighet til å gå på skole i rimelig nærhet til der de bor. Dette skaper tilknytning til hjemstedet, og gjør at utfordringene ved å flytte hjemmefra for tidlig, unngås.

Det kreves politisk vilje for å sørge for at folk skal kunne jobbe, utdanne seg, og leve gode liv, også i mindre sentrale strøk. Dette gjelder også selv om det kan være billigere å drifte større skoler i byene. Fylkestinget i Innlandet burde jobbe opp mot Stortinget og regjeringen for å sikre et distriktsskoletilskudd, som skal sørge for at vi har et utdanningstilbud for videregående opplæring i både bygd og by. Et slikt tilskudd mener vi vil styrke distriktene, og gjennom det, det lokale arbeidslivet. For mange lokalsamfunn er den videregående skolen en del av livsnerven.

Forskjellene mellom hvilket tilbud du har om du bor i by eller bygd er allerede store når det gjelder nærhet til forskjellige tjenester, kollektivtransport, sykehus osv. Skal fylkestinget i Innlandet være med på å forsterke disse forskjellene, eller skal dere være med å redusere de?

I stedet for å legge ned, så mener vi at fylkestinget må se på muligheten for å kunne bruke byggene på andre måter enn i dag. Når flere voksne skal inn i et opplæringsløp på videregående nivå, kan bygningene og klasserommene brukes til slik opplæring? Kan klasserommene brukes til digital fjernundervisning, og samtidig kombinere yrkesfaglige retninger med mer praktisk rettet opplæring ute i bedrift?

LO i Vestoppland

Hvis det legges ned skoler, vil det bli flere elever ved de sentrale skolene, som igjen vil føre til at flere skoler vil måtte bygges på. De økonomiske konsekvensene med dette må belyses, og sees opp mot kostnadene ved å beholde skolene i distriktet.

Kan vi utvikle noe lignende som LOSA- eller Steigen-modeller i Innlandet? Kan man supplere klasseromsundervisning med digitale samlinger på tvers av fylket? Kan ungdommer fra distriktsskoler, heller enn å sitte elever på hver skole med undervisning, ha samlinger hos hverandre noen ganger i året? Sett opp mot kostnader med hybel og skoleskyss, antar vi at dette kan la seg gjøre.

Vi er også bekymret for hvordan de som jobber ved de videregående skolene vil bli berørt av nedleggelsene. Vi antar at ikke alle kan omplasseres til andre skoler. Da er det i så fall for få ansatte på de andre skolene. Det trengs et visst antall renholdere per bygg, og byggdrifere (vaktmestere). Vil disse miste jobbene sine? Hvordan vil lærerne, og laget rundt eleven, bli ivaretatt i en slik prosess? For oss er dette viktig, og hvor raskt disse endringene kommer på plass, vil påvirke hvor godt eller dårlig ansatte blir ivaretatt. Vi legger til grunn at de ansattes representanter, de tillitsvalgte, og de ansatte selv, blir godt involvert og informert.

LO i Vestoppland stiller seg bak høringsinnspillene som kommer fra Fagforbundet Østre Toten, Fagforbundet Nordre Land og Fagforbundet Søndre Land.

Det er ingen som er tjent med en "alles kamp mot alle", og vi ønsker at alle videregående skolene i fylket skal bestå.

LO i Vestoppland
Org. nr. 971299142